

Muziek

Doorbraak in de regio niet eenvoudig

TEKST
STEVEN SEEDO
BEELD:
VPREGGAE.COM

PARAMARIBO — Doorbreken in de regio blijkt allesbehalve eenvoudig. Het vraagt niet alleen talent, maar ook een forse financiële investering, een doordachte marketingstrategie en de juiste connecties. Dat komt duidelijk naar voren uit gesprekken met diverse artiesten en managers. Voor veel Surinaamse artiesten en groepen ligt de focus daarom vaker op Nederland en - de laatste jaren steeds meer op Frankrijk en België. In deze landen verzorgen zij optredens voor Surinamers die daar wonen en werken, omdat de infrastructuur en het publiek daar toegankelijker zijn dan in de Caribische regio.

‘Het is een traject. Je moet weten hoe en wanneer een markt werkt en wie de spelers zijn. Vanuit businessperspectief is dat essentieel.’ –
Byciel Watsaam

Taalbarrière
Singer-songwriter Byciel Watsaam, die zich al jaren richt op de internationale markt, benadrukt dat het begrip ‘doorbreken’ vaak verkeerd wordt benaderd. “We moeten niet meer praten over doorbreken, maar over markten,” stelt hij tegenover de Ware Tijd. “Of je nu mikt op de Caribische markt, de Amerikaanse markt of een andere: iedereen die succesvol wil zijn, moet weten hoe die markt functioneert. Als je dat begrijpt en je beschikt over de juiste kwaliteit, kun je die markt betreden.” Volgens Watsaam is succes geen kwestie van hopen.

“Het is een traject. Je moet weten hoe en wanneer een markt werkt en wie de spelers zijn. Vanuit businessperspectief is dat essentieel.” Zanger Bryan Muntslag deelt die visie, maar benadrukt dat doorbreken in het Caribisch gebied extra uitdagingen kent. Een belangrijke factor is volgens hem taal. “De Engelse taal, en vooral de Caribische slang, beheersen we onvoldoende. Dat is cruciaal voor uitspraak en geloofwaardigheid,” legt hij uit.

Voorwaarden
Daarnaast spelen culturele verschillen een grote rol. Muntslag: “We kennen vooral de Nederlandse en Amerikaanse cultuur. We zijn opgegroeid met kaseko, niet met soca, calypso of reggae. We horen die muziek wel op de radio, maar zijn er niet mee grootgebracht. Dat maakt het voor Surinaamse producers en vo-

calisten moeilijk om het juiste gevoel neer te zetten. Net zoals je meteen hoort wanneer een buitenlander kaseko speelt.” Ook geld en samenwerking zijn onmisbaar. “Je moet investeren en samenwerken met grote artiesten en producers,” aldus Muntslag. Hij wijst op South South West, waarvan hij deel uitmaakte. De groep scoorde in 2002 een grote regionale hit met ‘Thelma’, wat leidde tot optredens, onder meer tijdens carnaval op Trinidad en Barbados. Destijds beschikte de groep naast een lokale manager ook over een buitenlandse managementorganisatie die de

Thelma’, een soca met kaseko- en kawina invloeden staat op de speciale verzamel CD ‘Soca Gold 2002’.-.
boekingen verzorgde.

Hard werken
Het management van de Surinaamse artiest Psycho bevestigt dat een regionale doorbraak allesbehalve eenvoudig is. “Het is hard werken en draait om goede contacten. Je moet zorgen dat je muziek wordt gedraaid,” klinkt het. Met het soca-achtige nummer ‘Mo Papier’ werd een poging gedaan om voet aan de grond te krijgen op Trinidad. Het nummer werd uitgezonden op Red 96.1 FM en er werd contact gelegd met drie lokale radio-dj’s. Twee van hen rea-

geerden positief en namen het nummer op in hun catalogus, vertelt PR-manager Minanga Hertsberg. Toch spreekt zij bewust niet van een doorbraak. “Er komt veel meer bij kijken. Trinidad is een land met enorm veel soca-artiesten. Je moet keihard werken, samenwerkingen aangaan met artiesten daar, blijven geloven en hopen dat het lukt.” Volgens Hertsberg zijn sterke netwerken en langdurige aanwezigheid cruciaal. “Wie wil doorbreken in het Caribisch gebied, moet investeren in relaties en blijven netwerken.”.-.

Educatie

Met literatuur het verleden bespreekbaar maken

‘Drempel verlagen zodat jongeren zich persoonlijk tot verleden verhouden’

TEKST
AUDRY WAJWAKANA

Steeds vaker klinkt de vraag: hoe maak je een beladen verleden dat nog altijd doorwerkt in het heden, bespreekbaar? Met die vraag keerde de Nederlandse kunstenares en schrijfster Elena Beelaerts van Blokland opnieuw naar Suriname. Na haar persoonlijke zoektocht naar de koloniale geschiedenis van haar familie, vastgelegd in het boek ‘Ach freule: op zoek naar de plantagehouder in mijn familie’ richt ze zich nu op jongeren. Stichting Skrifi voert in samenwerking met haar het project ‘Literaire blik op ons verleden’ uit, waarbij zij met jongeren van middelbare scholen praat over het slavernijverleden. “Door mijn persoonlijke verhaal te vertellen maak ik de geschiedenis dichterbij en nodig ik jongeren uit vragen te stellen. Vragen als: is het slavernijverleden wel voorbij? Hoe werkt het door?”, zegt de schrijfster aan de Ware Tijd.

Familiegeschiedenis
De ontdekkingsreis van Beelaerts van Blokland naar haar familiegeschiedenis begon in persoonlijke gesprekken met haar intussen overleden grootmoeder. Die was ziek en wees haar kleindochter op een familieverhaal dat lange tijd verborgen was gebleven. Grootmoeder heeft haar vader niet gekend.

*‘Die koloniale hiërarchie was geordend op ras, terwijl we eigenlijk weten dat ras geen bestand gegeven is, maar ooit is bedacht vanuit machtsbelang. Juist daarom gaat deze geschiedenis ons allemaal aan.’-
Elena Beelaerts van Blokland*

Na archiefonderzoek ontdekte Beelaerts van Blokland haar voorvader Théodore Bray (1818-1887) die als jongeman uit België naar Suriname kwam. Hij werkte aanvankelijk als blank officier op verschillende plantages en stond daarnaast bekend als tekenaar, die de natuur en het dagelijks leven op de plantages vastlegde. Later werd hij ook eigenaar van plantage Spieringshoek in Commewijne. Het feit dat een familielijn terugvoert naar een slavenhouder in Spieringshoek maakte voor haar het slavernijverleden tastbaar die daarvoor abstract bleef. Het inzicht bracht haar ertoe niet alleen te kijken naar individuele voorouders, maar vooral naar het systeem waarin zij functioneerden. Het slavernijverleden gaat voor Beelaerts van Blokland daarom niet alleen over feiten, maar over de denkbeelden die het mogelijk maakten dat zo een systeem generaties lang kon blijven bestaan, ook na de afschaffing van slavernij. Zij zag dat die mentaliteit niet abrupt verdween, maar in aangepaste vorm bleef doorwerken in latere perio-

des zoals Staatstoezicht en de komst van contractarbeiders. “Die koloniale hiërarchie was geordend op ras, terwijl we eigenlijk weten dat ras geen bestand gegeven is, maar ooit is bedacht vanuit machtsbelang. Juist daarom gaat deze geschiedenis ons allemaal aan”, benadrukt ze.

Jongeren
Vanuit haar vraag ‘hoe kan het dat ik dit niet wist?’ groeide een bredere reflectie over verantwoordelijkheid, identiteit en de manier waarop denkbeelden generaties lang kunnen blijven doorwerken. Juist omdat er in veel families en samenlevingen lange tijd nauwelijks over het koloniale verleden werd gesproken, vindt Beelaerts van Blokland het openen van dat gesprek, zowel in Nederland als Suriname belangrijk. Daarom richt het project van Stichting Skrifi zich expliciet op jongeren zoals van Naks Wan Rutu en middelbare scholieren in Paramaribo, Commewijne en Nickerie. “Als er al die tijd niet over is gepraat, waar zijn die denkbeelden dan gebleven? Zolang je er niet over spreekt, wordt die mentaliteit ook niet doorbroken”, zegt de auteur. De sessies op scholen zijn bedoeld als eerste aanzet. “Geen afgerond verhaal, maar als een veilige ruimte waarin de scholieren vragen kunnen stellen, ervaringen delen en samen onderzoeken hoe geschiedenis doorwerkt in hun beleavingswereld.” Een opvallende uitkomst van de gesprekken was hoe sterk het thema identiteitsvragen op-

riep. “Niet alleen bij Afro-Surinaamse jongeren, maar ook bij jongeren met gemengde of andere culturele afkomst”, zegt ze. Sommige leerlingen blijken nauwelijks iets te weten over hun familieverhaal en raken daardoor in verwarring wanneer het verleden hen persoonlijk raakt. Volgens Kevin Headley van Stichting Skrifi is daarom bewust gekozen om het project op middelbare scholen te organiseren, waar het onderwerp al binnen het curriculum aan bod komt en er ruimte is voor verdieping. “Juist in deze periode behandelen scholen het slavernijverleden, waardoor je het gesprek kunt voeren, terwijl het onderwerp al leeft in de klas.” De interactieve aanpak - gesprekken, schrijfopdrachten en reflectie - leverde voor hem verrassende open reacties op. Tegelijk werd duidelijk dat zulke ontdekkingen ook emotioneel zwaar kunnen zijn. Daarom wordt binnen het traject nadrukkelijk gewerkt aan nazorg en handreikingen voor leraren, contactpunten bij het Nationaal Archief en samenwerking met historici

Kunstenaar en schrijfster Elene Beelaerts van Blokland in gesprek met middelbare scholieren over het slavernijverleden.-.

en onderzoekers. Onder andere Kavita Jiawan, Hilde Neus, Jerry Egger, Mildred Caprino en Tanya Sietaram horen bij die keten. Het idee is volgens Headley dat een schrijver of docent niet alles alleen hoeft te dragen. “Een goed netwerk kan de jongeren veilig begeleiden in hun ontdekkingsproces.”

Overzicht relevante boeken
Binnen het project wordt nadrukkelijk gekeken naar hoe literatuur een bredere en duurzame plaats kan krijgen in het geschiedenisonderwijs. Headley: “Er bestaat al een rijk veld aan auteurs die het slavernijverleden en de koloniale geschiedenis vanuit verschillende invalshoeken hebben beschreven. Namen als Cynthia McLeod en Raoul de Jong spreken voor zich, maar het is nog onvoldoende zichtbaar welke titels er precies beschikbaar zijn en hoe die in het onderwijs kunnen worden ingezet.” Daarom werkt de stichting samen met onder andere Hilde Neus aan het samenstellen van een overzicht van relevante boeken, zodat geschiedenisdocenten beter zicht krijgen op bruikbaar lesmateriaal. Die inventarisatie moet ook duidelijk maken welke stemmen en perspectieven vertegenwoordigd zijn. Er verschijnen de laatste jaren steeds meer publicaties, zowel vanuit Nederland als Suriname, onder meer in het kader van herdenkingsinitiatieven rond het slavernijverleden. Headley noemt het belangrijk om daarbij bewust te kijken welke titels aansluiten bij de Surinaamse context en welke juist een ander perspectief bieden. Het doel is niet één verhaal centraal te stellen, maar leerlingen kennis te

laten maken met verschillende invalshoeken op hetzelfde verleden. Naast bekende namen wordt ook gekeken naar Surinaamse auteurs die minder zichtbaar zijn in het publieke debat, maar wel waardevolle bijdragen leveren aan het begrijpen van geschiedenis en cultuur. Boeken die niet rechtstreeks over plantages gaan, kunnen alsnog inzicht geven in bredere historische ervaringen en culturele ontwikkeling.

Verbeelding en kennis
Hoewel Skrifi eerder met schrijvers scholen bezocht, is dit de eerste keer dat literatuur zo expliciet wordt ingezet als instrument binnen het geschiedenisonderwijs. Voor Beelaerts van Blokland ligt de kracht van het project in het combineren van verbeelding en kennis. Literatuur vormt het vertrekpunt, maar ook andere kunstvormen, zoals muziek, beeld en voordracht kunnen helpen om geschiedenis invoelbaar te maken en ruimte te geven aan emoties die het onderwerp oproept. “Het doel is de drempel te verlagen, zodat jongeren niet alleen informatie ontvangen, maar zich ook persoonlijk tot het verleden kunnen verhouden”, zegt ze. De eerste editie van het traject is inmiddels afgerond en vormt de basis voor een volgende fase, waarin het lesmateriaal verder wordt ontwikkeld en uitgebreid. Met het samenbrengen van boeken, deskundigheid en onderwijspraktijk hopen de initiatiefnemers een blijvende structuur te creëren waarin jongeren op een veilige en betekenisvolle manier in gesprek kunnen gaan met een verleden dat nog altijd doorwerkt in het heden.-.